

Gebruik van monumentale interieurs in coronatijd

Corona stelt ons voor nieuwe uitdagingen, ook in monumentale interieurs. Of het nu gaat om een kasteel met museale functie, een bestuursgebouw waarin intensief vergaderd wordt of een kerk waar erediensten plaatsvinden: de manier waarop we ermee omgaan moeten we aanpassen aan de huidige tijd en richtlijnen.

De diversiteit van de monumenten in Nederland is groot, evenals de monumentale interieuronderdelen die daarin aanwezig zijn. Ze zijn vervaardigd in verschillende periodes en vaak samengesteld uit verschillende materialen. In veel gevallen zijn ze voorzien van een of meerdere afwerkingslagen.

Algemene richtlijnen voor gebruik van monumentale interieurs

Monumentale interieurs worden heel uiteenlopend gebruikt. Van zeer intensief tot slechts een enkele keer per jaar. Maar, hoe het gebruik ook is: iedere eigenaar staat op zijn of haar eigen manier voor nieuwe uitdagingen.

Goede omgang met monumentale interieurs in tijden van corona vraagt om maatwerk; aanpassingen van eigenaar, medewerkers, vrijwilligers en bezoekers zijn daarbij noodzakelijk. Het is ondoenlijk om een richtlijn te maken die geschikt is voor ieder monumentaal interieur. Hieronder volgen enkele meer algemene handvatten. Voor vragen over specifieke situaties en om risico's op (toekomstige) schade te beperken kunt u het best een ter zake kundig restaurator benaderen voor advies op maat.

Raadpleeg daarvoor www.restauratoren.nl, www.aranederland.nl of <http://www.rvnrestauratie.nl>.

In aanvulling op de algemene richtlijnen van het RIVM: informeer bezoekers op uw website en social media zodat ze vooraf op de hoogte zijn van beperkingen en biedt bij binnenkomst duidelijke instructies over toegang, routing en niet aanraken van monumentale interieuronderdelen. Overweeg het aanbieden van mondkapjes of nitril wegwerphandschoenen.

Beperk het gebruik van waardevolle, monumentale interieuronderdelen zoveel mogelijk en overweeg of het mogelijk is om deze interieuronderdelen tijdelijk niet te gebruiken, bijvoorbeeld waardevolle antieke meubelen in een vergaderzaal of op een trouwlocatie. Deze en andere waardevolle roerende onderdelen kunt u tijdelijk opslaan en vervangen door moderne meubelen met een glad oppervlak die u makkelijk kunt ontsmetten en reinigen. Overweeg ook de optie om waardevolle monumentale vertrekken tijdelijk helemaal niet te gebruiken.

Wanneer er in een gebouw kwetsbare vaste interieuronderdelen aanwezig zijn, kunnen deze op allerlei manieren worden afgeschermd voor gebruik. Denk aan een afzetting met een koord of schermen van plexiglas om voldoende afstand te creëren. Vervang andere vaste interieuronderdelen als deurkrukken tijdelijk door een passende, moderne variant om schade door overmatig schoonmaken te voorkomen. Monumentale lichtschakelaars kunnen tijdelijk buiten gebruik gesteld worden door bewegingssensoren te installeren.

Gebruik geen tape, stickers of aanverwante zelfklevende producten op monumentale interieuronderdelen zoals natuurstenen vloeren, lambriseringen of (kerkelijk) meubilair. Deze producten bevatten lijmlagen en veroorzaken op korte, maar vaak ook op langere termijn schade. De lijmlagen blijven – gedeeltelijk – achter op het oppervlak en dringen erin (soms in eerste instantie met het oog niet waarneembaar). Bovendien laten bij het verwijderen van tape oppervlakteafwerkingen zoals lakken vaak los. En soms is het tape zelfs zo sterk dat bijvoorbeeld houtvezels worden meegetrokken bij het verwijderen.

Het advies is om in plaats van tape, stickers en dergelijke gebruik te maken van afzetlint en koorden, al dan niet in combinatie met paaltjes. Afhankelijk van de situatie kan ook een afzetting van plexiglas of frames (van hout) gemaakt worden. Met bijvoorbeeld een tekstbordje kunt u aangeven waar bezoekers wel en niet mogen zitten.

Reinigen van monumentale interieuronderdelen

Door waardevolle, kwetsbare monumentale interieuronderdelen uit te huizen, tijdelijk niet te gebruiken of af te schermen, voorkomt u dat oppervlakken moeten worden gedesinfecteerd. Desinfectiemiddelen bevatten veelal alcohol, zeepoplossingen, oplosmiddelen en andere bestanddelen en die ervoor kunnen zorgen dat interieuronderdelen beschadigen of dat oppervlakteafwerkingen oplossen.

Voorkom dat kwetsbare, waardevolle monumentale interieuronderdelen vochtig gereinigd worden, want dit kan (op termijn) onherstelbare schade toebrengen. Vermijd het gebruik van commerciële schoonmaakproducten, inclusief schurende middelen of materialen. Gebruik ook geen geïmpregneerde schoonmaakdoekjes, oplosmiddelen en dergelijke. Als het interieuronderdeel het toelaat, maak dan incidenteel gebruik van een lage concentratie non-ionische zeep of een milde zeep, zoals Marseille-zeepvlokken. Na het gebruik van een zeepoplossing is het nareinigen van het oppervlak met schoon (gedemineraliseerd) water essentieel om te voorkomen dat er zeepresten achterblijven.

Maatwerk

Omgang met een monumentaal interieur is maatwerk, ook in tijden van corona. Bedenk wat de gevolgen van de corona-richtlijnen zijn voor uw monumentale interieur en betrek indien nodig voor specifieke vragen een ter zake kundig

restaurator. Want door nu goede voorzorgsmaatregelen te nemen, kunt u verlies van monumentale waarden voor toekomstige generaties voorkomen.

Meer informatie

Protocol monumenten:

<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/corona-en-erfgoed/documenten/publicaties/2020/01/01/protocol-monumenten>

Protocol voor veilige en verantwoorde heropening van musea:

Kijk op <https://museumcontact.nl/>

Terugkeer naar het museum na de corona-lockdown:

<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/corona-en-erfgoed/documenten/publicaties/2020/01/01/terugkeer-naar-het-museum-na-de-corona-lockdown>